

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра культурології та інформаційної діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри культурології та
інформаційної діяльності

Сабадаш Ю.С

«27» серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність

012 – Дошкільна освіта

029 – Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

032 – Історія та археологія

51 - Економіка

52 – Політологія

53 – Психологія

54 – Соціологія

073 – Менеджмент

034 – Культурологія

081 – Право

101 – Екологія

124 – Системний аналіз

242 – Туризм

013 – Початкова освіта

125 – Кібербезпека

55 – Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії

56 – Міжнародні економічні відносини

061 – Журналістика

014 – Середня освіта (Історія, Українська мова та література ,

Фізична культура, Мова та література (новогрецька), Мова та література (російська), Мова та література (англійська), Мова та література (німецька), Мова та література (французька), Мова та література (італійська))

035 – Філологія (Українська мова та література, Мова та література (новогрецька), Переклад (новогрецька), Мова та література (російська), (англійська), Мова та література (німецька), Мова та література (французька), Мова та література (італійська), Переклад (італійська))

2020-2021 навчальний рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Історія української культури» для студентів за напрямом підготовки всіх спеціальностей ОС «Бакалавр» денної та заочної форм навчання.

Розробники:

Сабадаш Ю. С., доктор культурології, професор, завідувач кафедри культурології та інформаційної діяльності МДУ.

Нікольченко Ю. М., доцент, доцент кафедри культурології та інформаційної діяльності МДУ, заслужений працівник культури України.

Кригіна О.В., кандидат історичних наук, доцент кафедри культурології та інформаційної діяльності МДУ.

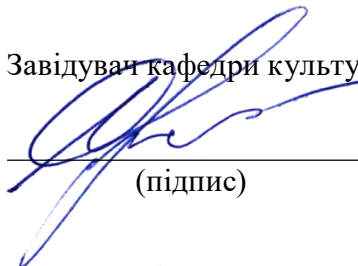
Манякіна О.С., кандидат історичних наук, доцент кафедри культурології та інформаційної діяльності МДУ.

Дабло Л.Г., кандидат культурології, доцент кафедри культурології та інформаційної діяльності МДУ.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри культурології та інформаційної діяльності МДУ

Протокол від « 27 » серпня 2020 року, №1

Завідувач кафедри культурології та інформаційної діяльності

(підпис)

Сабадаш Ю.С.

(прізвище та ініціали)

© Сабадаш Ю. С., Нікольченко Ю. М., Кригіна О. В., Манякіна О. С., Дабло Л. Г. 2020 рік.

© МДУ, 2020 рік.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	<p style="text-align: center;">Галузь знань</p> <p>01 – Освіта; 02 – Культура і мистецтво; 03 – Гуманітарні науки; 05 – Соціальні та поведінкові науки; 06 – Журналістика; 07 – Управління та адміністрування 08 – Право; 10 – Природничі науки; 11 – Математика та статистика 12 – Інформаційні технології; 22 – Охорона здоров'я 24 – Сфера обслуговування.</p>	Нормативна	
	<p style="text-align: center;">Напрямок підготовки</p> <p>012 – Дошкільна освіта 029 – Інформаційна, бібліотечна та архівна справа 032 – Історія та археологія 051 - Економіка 52 – Політологія 53 – Психологія 54 – Соціологія 073 – Менеджмент 034 – Культурологія 081 – Право 101 – Екологія 124 – Системний аналіз 242 – Туризм 013 – Початкова освіта 125 – Кібербезпека 55 – Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії 56 – Міжнародні економічні відносини 061 – Журналістика 014 – Середня освіта (Історія, Українська мова та література, Фізична культура, Мова та література (новогрецька), Мова та література (російська), Мова та література (англійська), Мова та література (німецька), Мова та література (французька), Мова та література</p>		

	(італійська) 035 – Філологія (Українська мова та література, Мова та література (новогрецька), Переклад (новогрецька), Мова та література (російська), (англійська), Мова та література (німецька), Мова та література (французька), Мова та література (італійська), Переклад (італійська))	
Модулів – 1		Рік підготовки:
Змістових модулів – 3		1-й 1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання:		Семестр
Загальна кількість годин – 90		1-2-й 1-2-й
		Лекції
		16 год. 16-год.
		Семінарські
		14 год. 14 год.
		Практичні
		- -
		Лабораторні
		- -
		Самостійна робота
		59 год. 59 год.-
		Індивідуальні завдання:
		1 год. 1 год.
		Вид контролю: екзамен
Аудиторні: 30 год. СРС: 59 год. Індивідуальні: 1 год.	Освітній ступінь: бакалавр	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

- для денної форми здобуття вищої освіти – 33%;
- для заочної форми здобуття вищої освіти - 33%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу - сформувати у студентів систему знань про унікальність української культури, її роль та місце в світовому культурному просторі. Досягнення означеної мети є можливим шляхом реалізації наступних **завдань**:

- сформувати у студентів розуміння унікальності національного культурного простору на основі з'ясування проблеми культурогенезу;
- познайомити з основними досягненнями української культури в її діяхронному вимірі;
- виявити детермінованість та закономірності культурного процесу,
- оцінити історичний розвиток культури на основі порівняння української культури з європейською та світовою;
- оцінити еволюцію мистецького розвитку в контексті проблеми співвідношення традиції і новаторства.

Реалізація поставлених завдань спрямована на сприяння всебічному розвитку студентів як особистостей, підготовку фахівців з високою естетичною культурою та високими моральними якостями, ознайомлення у найбільш концентрованій формі з духовними надбаннями українського народу у процесі його розвитку і зв'язках з іншими народами.

Викладення означеного курсу корелюється зі знаннями, отриманими студентами під час вивчення курсів „Історія України” та „Культурологія”(за умови вивчення) і сприяє засвоєнню курсів суспільно-політичного та філософського спрямування, зокрема „Етика та естетика”, „Філософія”, „Політологія”, „Українська державність” тощо.

Згідно з вимогами освітньої програми здобувачів вищої освіти мають набути **наступні компетентності**:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК-1);
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК-4);
- Навички міжособистісної взаємодії (ЗК-8);
- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК-10);
- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК-11);
- Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (СК-3);
- Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку (СК-11).

Відповідно до ОП «Практична психологія» у студентів формуються такі **результати навчання**:

- Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань (ПР-3);
- Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел (ПР-4);
- Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження (ПР-6);
- Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефаківців (ПР-8);
- Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника(ПР-10);
- Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності (ПР-13);
- Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості (ПР-14);

- Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку (ПР-15);
- Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності (ПР-17).

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні

Знати:

- предмет і метод історії вітчизняної культури;
- етапи розвитку української культури та основні її ознаки;
- основні поняття і термінологію;
- зміст літературних, образотворчих, архітектурних напрямів;
- традиції освіти та книгодрукування в Україні;
- світоглядні засади визначних представників української культури різних періодів, їх здобутки і досягнення;
- місце та значення української культури в системі світової культури;

Вміти:

- використовувати отримані знання для аналізу тих чи інших явищ культури;
- порівнювати особливості різних культурних періодів;
- самостійно робити правильні прогнози у сфері культурного розвитку України;
- аналізувати тенденції новітніх соціокультурних трансформацій та сучасних культурологічних процесів, які стосуються як історії української, так і світової культури;
- обґрунтовувати власні світоглядні позиції на основі знань історико-культурної спадщини України.

Курс «Історія української культури» складається з трьох змістовних модулів:

«Концептуальні засади вивчення української культури», «Етапи формування та розвитку української культури» та «Українська культура в умовах євроінтеграції»

На вивчення курсу відведено 3 кредити (90 години), і них аудиторних 30 годин (16-лекційних, 14 семінарських), 60 години відводиться на самостійну роботу студентів. Вивчення теоретичних, дискусійних проблем здійснюється на семінарських заняттях. Якість самостійного опрацювання матеріалу перевіряється під час проведення контрольних робіт та співбесід.

Формою підсумкового контролю з курсу є іспит.

Компетенції, що набуває студент у ході вивчення курсу

Загальні:

Критичність та самокритичність. Думати науковими термінами, формулювати задачі, збирати дані, аналізувати та пропонувати рішення актуальних історико-культурологічних проблем.

Комунікація усна та письмова рідною мовою. Правильно вживати різні комунікативні стилі (неофіційний, офіційний, науковий), користуючись рідною мовою.

Працювати самостійно, приймати ініціативу та керувати часом. Здатність організовувати комплексні завдання протягом певного періоду часу та подавати результати вчасно.

Працювати з іншими. В мультидисциплінарному та мультинаціональному середовищі.

Фахові:

Базові загальні знання. Володіти базовими загальними знаннями, а саме: культурний розвиток сьогодення та знання світової хронології.

Застосування знань на практиці. Використовувати фонову інформацію та інформаційно-пошукові навички для формування послідовної дискусії культурологічної проблеми.

Бути обізнаним та обговорювати поточний стан культурологічних досліджень.

Знати зв'язок між проблемами сьогодення та минулого.

Знати загальні культурологічні основи минулого.

Володіти спеціальними знаннями з сучасності, постмодернізму та глобалізації.

Здатність знаходити та використовувати інформацію з різних джерел (електронних, письмових, архівних та усних) згідно з задачею, формуючи цю інформацію в критично обґрунтовану розповідь.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Концептуальні засади вивчення української культури

Вступ

Предмет і завдання навчальної дисципліни «Історія української культури».

Структура курсу відповідно до кредитно-модульної системи та її методологічні засади.

Джерельна база та історіографія. Зв'язок з гуманітарними дисциплінами.

Основні вимоги до студентів у процесі вивчення курсу.

Тема 1. Національна культура у світовій культурологічній парадигмі. Український культурогенез

Визначення поняття «культура». Матеріальна і духовна культура. Взаємозв'язок культури з іншими сферами людської діяльності та їх взаємовплив. Типи культур. Форми культури.

Поняття ментальності. Світоглядні універсалії української культури.

Гуманістична традиція як закономірність культурно-історичного процесу в Україні.

Етапи розвитку української культури та її чинники.

Поліетнічність і національна ідея в українській культурі. Схід і Захід в українському культурному прочитанні.

Тема 2. Духовна культура стародавнього населення України. Міфологічна модель слов'янського світу

Утвердження найдавнішої системи світогляду. Розвиток засад раціональних знань та мистецтва.

Духовна культура епохи неоліту.

Світогляд носіїв трипільської культури. Кочівницькі та античні (греко-римські) впливи на праукраїнську культуру.

Індоєвропейські традиції у слов'янській культурі. Міфологічний простір слов'янського язичництва. «Велесова книга».

Своєрідність емоційно-поетичного світосприймання слов'ян як стимул розвитку народної фантазії, образотворчого мистецтва, усного епосу.

Змістовний модуль 2. Етапи формування та розвитку української культури

Тема 1. Українська культура Середньовіччя і Ренесансу (IX-перша пол. XVII ст.)

Давньоруське світобачення у контексті східнохристиянської моделі. Сакральність культури Київської Русі. Пізнє язичництво та розвиток традиційної культури. Русь і культурний простір України.

Європейський Ренесанс і староукраїнська гуманістична традиція.

Формування української народності. Розвиток південнослов'янської (української) мови.

Центри культури: Львів, Київ, Луцьк, Острог, Чернігів. Початок кириличного книгодрукування (Швайпольт Фіоль, Франциск Скорина, Іван Федоров). Львівська, Дерманська, Острозька друкарні. Література: житійна, полемічна, хронікальна, світська, віршування.

Річ Посполита і посилення культурного тиску на український народ. Релігійне питання. Братства та їх роль у національно-культурному житті.. Школи. Острозький колегіум. «Статті для заспокоєння руського народу». П.Могила та його культурна спадщина.

Архітектура, малярство, різьблення, художнє лиття, ювелірна справа. Побут і традиції українського народу.

Тема 2. Культура Бароко і Просвітництва України (друга пол. XVII-XVIII ст.)

Реалії Нового часу української історії. Українська барокова культура. Культурні аспекти феномена українського козацтва.

Роль Києво-Могилянської академії у культурному єднанні слов'янських народів.

Заснування Львівського університету та колегіумів на Лівобережжі.

Розвиток літератури: проповідницької, панегіричної, поезії, драматургії. Козацькі літописи. «Мазепинський стиль» в архітектурі. Національна архітектурна школа: І.Зарудний, І.Григорович-Барський, С.Ковнір, Б.Растреллі.

Українське просвітництво. Філософська думка: Ф.Прокопович, Г.Сковорода, В.Капніст, С.Климовський. Музика: М.Березовський, Д.Бортнянський, А.Ведель, М.Ділецький. Образотворче мистецтво: Д.Левицький, В.Боровиковський, А.Лосенко. Основні прояви театрального мистецтва: інтермедії і вертепна драма.

Г.Калиновський і початок української етнографії.

Меценатство: І.Мазепа, І.Скоропадський, К.Розумовський, О.Безбородько. Традиції і життєдіяльність етносу.

Тема 3. Національно-культурне відродження XIX ст..

Україна у складі двох імперій. Початок українського національного відродження: «Руська трійця», «Кирило-Мефодіївське товариство», «Галицька матиця», «Собор руських вчених».

Становлення нової української літератури: І.Котляревський, Г.Квітка-Основ'яненко, Є.Гребінка; музичної спадщини – С.Гулак-Артемівський; театру – К.Соленик.

Романтизм в українській культурі. Творчість Т. Шевченка.

Збирання археологічних, історичних пам'яток і фольклору. Перші музейні заклади в Одесі, Миколаєві, Львові, Києві, Катеринославі.

Розвиток освіти і науки: Харківський (1805), Київський (1834), Новоросійський (Одеса, 1865) університети; Товариства дослідників губерній.

Наука у системі культури. Історики: Д.Бантиш-Каменський, М.Маркевич, М.Костомаров, В.Антонович, М.Драгоманов, Д.Багалій, М.Грушевський, Д.Яворницький; археологи, етнографи і фольклористи: В.Хвойко, Ф.Вовк, М.Церетелев, М.Максимович, І.Срезневський, А.Метлинський, П.Чубинський, Я.Головацький; філологи і літературознавці:

І.Могильницький, О.Потебня, Б.Грінченко, С.Єфремов, А.Кримський. Львівський університет і Наукове товариство ім.Т.Г. Шевченка.

Діяльність національно-просвітницьких товариств: Громади, «Руху хлопоманів», «Просвіти», «Братства тарасівців», «Руху українофілів».

Український реалізм. Репресії російського самодержавства. Валуєвський циркуляр 1863 р., Емський акт 1876 р.

Створення у 1863 р. П.Чубинським і М.Вербицьким пісні «Ще не вмерла Україна», яка стала державним гімном незалежної України.

Література: М.Вовчок, П.Мирний, І.Франко, В.Стефаник, І.Нечуй-Левицький, Ю.Федькович, М.Кропивницький, М.Старицький, М.Коцюбинський, Л.Українка.

Театр Тобілевичів. Музика: М.Лисенко, К.Стеценко, М.Леонтович. Образотворче мистецтво: М.Пимоненко, М.Ярошенко, І.Сошенко, І.Репін, І.Жакевич.

Альманахи: «Русалка Дністрова», «Громадський друг», «Основа», «Вік», «Час», «Ранок», «Дзвін», «Ластівка», «Киевская старина».

Розвиток народної творчості.

Тема 4. Новітня українська культура

Українська культура на початку ХХ ст. Культурна діяльність національного спрямування. Декадентство у літературі і образотворчому мистецтві.

Діяльність Центральної Ради, Гетьманату П.Скоропадського і Директорії УНР у галузі культури під час Національно-демократичної революції 1917-1920 рр.

Перемога радянської влади і процес створення пролетарської культури в Україні у 1920-1922 рр. Боротьба за ліквідацію неписьменності. Утворення СРСР.

Українізація і національне відродження. «Новаторські двадцяті». Діяльність ВУАН. Реформи в освіті.

Літературні об'єднання: ВАПЛІТЕ, «Гарт», «Плуг», «Нова генерація». Театри ім.І.Франка і «Березиль» О.Курбаса. Кінострічки О.Довженка, І.Кавалерідзе.

«Розстріляне відродження». Сталінський тоталітаризм. Масові репресії діячів української науки, освіти і культури. Ліквідація здобутків українізації.

Голодомор 1932-1933 рр. та руйнація в Україні основ традиційної культури. Політика штучного формування в СРСР культури «соцреалізму».

Важке становище української культури на західноукраїнських землях у 1921-1940 рр.

Трагедія радянського народу у роки Другої світової війни. Масове знищення культурних цінностей на окупованих фашистами українських землях.

Повоєнна культура України. «Жданівщина» та її наслідки для української культури. Хрущовська «відлига». Дисидентство.

Розвиток української радянської культури у 70-80-х роках, досягнення і проблеми.

Демократизація духовного життя в Україні у процесі «перебудови» М.Горбачова.

Утворення ТУМ ім. Т.Г.Шевченка (пізніше товариство «Просвіта»), «Народного руху України за перебудову». Уведення в дію 1989 р. «Закону про мови в Українській РСР».

Змістовний модуль 3. Українська культура в умовах євроінтеграції

Тема 1. Культура незалежної України

Тенденції сучасного культурного розвитку. Деїдеологізація українського суспільства. Прийняття Верховною Радою України 17 лютого 1992 р. «Основ законодавства про культуру» та низки законів щодо реформування або вдосконалення галузі науки, освіти, інформаційної діяльності, збереження історичної спадщини.

Мовне питання в Україні, його політизація. Релігійне життя. Розкол православної церкви на УПЦ Московського патріархату, УПЦ Київського патріархату, УАПЦ та його негативний вплив на духовну сферу.

Реорганізація системи вищої освіти. Перехід на ступеневу вищу освіту. Утворення широкої мережі недержавних ВНЗ.

Засоби масової інформації в умовах демократизації та комерціалізації інформаційного простору. Доступ до всесвітньої мережі Інтернет. Книговидавнича галузь та її проблеми. Молодіжний рух в Україні і культура.

Культура в умовах ринкових відносин: позитивний і негативний досвід. Проблеми культури в українському селі та збереження традиційної культури.

Сучасний український реалізм і модернізм у літературі і мистецтві. Масова культура.

Культура діаспори та її взаємозв'язок з культурою України.

Тема 2. Українська культура в умовах євроінтеграції

Українська культура як складова світового культурного простору. Загальна специфіка нового культурного етапу в Європі у XXI столітті. Глобалізаційні процеси у сучасній європейській культурі. Культурний імперіалізм. Міжкультурні непорозуміння як основа світових конфліктів XXI століття.

Партнерство Європейського Союзу та України у галузі культури: історія, досягнення, проблеми. Шляхи європейської інтеграції української культури.

Інтеграція України у європейський інформаційний простір: досвід і перспективи. Участь України в європейських фестивалях і конкурсах музичної культури. Український і європейський кінематограф: проблеми розвитку на сучасному етапі. Український авангард і європейське образотворче мистецтво на початку XXI ст. Маріупольський державний університет у контексті української культурної євроінтеграції.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усьог	у тому числі					усьог	у тому числі					
		л	с	ла	с	ін		с.р.	л	с	ла	с	ін
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовний модуль I. Концептуальні засади вивчення української культури													
1. Національна культура у світовій культурологічній парадигмі. Український культурогенез	12	2		-		10	12	2					10
2. Духовна культура стародавнього населення України. Міфологічна модель слов'янського світу.	14	2	2	-	-	10	12	2	2				10
Разом за змістовим модулем	26	4	2	-		20	26	4	2				20
Змістовний модуль 2. Етапи формування та розвитку української культури													
3 Українська культура Середньовіччя і Ренесансу (IX-перша пол. XVII ст.).	9	2	2	-	-	5	8		2				5
4 Культура Бароко і Просвітництва України (друга пол. XVII-XVIII ст.).	9	2	2	-		5	10	2	2				5
5 Національно-культурне відродження XIX ст..	9	2	2	-	-	5	10		2				5
6 Новітня українська культура.	9	2	2	-	-	5	14	2	2				5
Разом за змістовим модулем	36	8	8	-		20	36	8	8				20
Змістовний модуль 3. Українська культура в умовах євроінтеграції													
7 Культура незалежної України.	16	2	2			9	14	2	2				9
8 Українська культура в умовах євроінтеграції.	12	2	2			10	10	2	2				10
Разом за змістовим модулем	28	4	4			19	28	4	4				29
		16	14			1							1
Усього годин	90	16	14			1	59	90	16	14			1

5. Теми семінарських занять

№	Години	Тема
1	2	Культуротворчий фундамент українського народу
2	2	Культура Київської Русі та європейський контекст
3	2	Українське національно-культурне піднесення XVII-поч. XVIII ст. та його соціально-політична обумовленість
4	2	Особливості національного культурного простору у XIX ст.
5	2	Національно-культурне відродження кінця XIX-30 роки XX ст.
6	4	Розвиток культури в Україні на сучасному етапі

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	.	

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	-	

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми
1	Національна культура у світовій культурологічній парадигмі. Український культурогенез.
2	Духовна культура стародавнього населення України. Міфологічна модель слов'янського світу
3	Українська культура Середньовіччя і Ренесансу (IX-перша пол. XVII ст.).
4	Культура Бароко і Просвітництва України (друга пол. XVII-XVIII ст.).
5	Український романтизм і реалізм XIX ст.
6	Новітня українська культура.
7	Культура незалежної України
8	Українська культура в умовах євроінтеграції.

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання студентами ІНЗД захистом навчального проекту в аудиторії з використанням сучасних інформаційно-технічних засобів.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності та знань.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Вимоги для виконання СРС та ІНДЗ.

Відповідно до положень КМСОНП, студентам пропонуються до виконання різні за типом та формою завдання до змістових модулів курсу. До таких завдань належать самостійна робота (СРС) та індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ), які є невід’ємною формою набуття нових знань та навичок з курсу «Історія української культури».

Виконання студентом СРС та ІНДЗ за окремими темами є обов’язковою умовою оцінювання його успішності з освоєння курсу. З метою успішного письмового виконання СРС та ІНДЗ студентам необхідно опрацювати за предметно-тематичним, алфавітним, систематичним та електронним каталогами бібліотек (МДУ, Центральної міської бібліотеки м. Маріуполя ім. В. Г. Короленка, електронних та ін.) джерельну базу курсу «Історія української культури» відповідно до списку рекомендованої базової та допоміжної літератури.

Згідно з діючими бібліографічними вимогами, складається перелік використаних джерел та літератури з теми СРС та ІНДЗ (розміщується в якості останньої рубрики виконаного завдання). Результати роботи подаються у письмовій формі (роздрукований та сфальцьований реферат).

СРС та ІНДЗ подаються студентом на кафедру протягом 2 днів після останнього семінарського заняття для перевірки викладачем доскладання письмового екзамену.

Форма подання – комп’ютерний набір, надрукований на аркушах формату А4, кегль 14, шрифт – Times New Roman, інтервал – 1, мова – українська (джерела та література подаються мовою оригіналу). Поля: ліве – 20 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. Обсяг СРС та ІНДЗ (без врахування додатків) – 5-6 аркушів А4 без урахування титульної сторінки. Текст СРС та ІНДЗ подається у 3-ій особі від імені автора. Максимальна оцінка проекту становить 9 балів. Критерії оцінки:

- змістовність,
- логічність викладення матеріалу,
- самостійність висновків,
- дотримання вимог щодо оформлення тексту.

Текст складається з наступних частин: вступу, основної частини (аналіз опрацьованих джерел з обраної теоретичної проблеми), висновків та списку опрацьованих джерел і літератури в алфавітному порядку (не менше 10 позицій).

Фактичну частину реферату становить аналіз результатів роботи з публікаціями з досліджуваної теми, тобто студент повинен структурувати отриманні знання з конкретного питання теорії книгознавства. Наприклад, застосовуючи творчий підхід, студент опрацьовує, порівнює та групує концептуальні підходи різних авторів стосовно вивчення теми (навести відомості про основних авторів та зміст публікацій, монографій, навчальних посібників, підручників, збірників праць науково-практичних конференцій тощо).

Обов’язковою умовою виконання завдання є дотримання діючих вимог до оформлення бібліографічних посилань (ДСТУ 7.1:2006).

10. Методи навчання

Навчальні лекції (вхідна, узагальнююча, проблемні, тематичні), семінарські заняття, робота з першоджерелами (аналіз документів та їх складання), робота з базами даних бібліотек, мережі Інтернет, виконання індивідуальних завдань, написання контрольної роботи.

11. Критерії оцінювання

Під час вивчення дисципліни «Історія української культури» застосовується поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється у формі контролю систематичності та активності роботи студентів протягом семестру під час вивчення програмного матеріалу дисципліни, зокрема: відвідування семінарських занять; виступи на семінарських заняттях; участь в обговоренні питань з певної теми; виконання практичних завдань; відповіді на запитання викладача; експрес-тестування; підготовка індивідуальних науково-дослідних завдань з окремих питань; участь у науково-практичних заходах із проблем дисципліни.

12. Засоби оцінювання

Оцінювання проводяться за наступними критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії і методології проблем, що розглядаються;
- ступінь засвоєння матеріалу дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованою літературою з питань, що розглядаються;
- уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, вирішенні завдань, винесених для самостійного опрацювання, і завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- логіка, структура, стиль викладання матеріалу в індивідуальній творчій роботі і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації і робити висновки.

Контроль за виконанням поставлених задач при проведенні практичних занять здійснюється протягом усього семестру. За успішне та систематичне виконання поставлених завдань студент отримує оцінку «відмінно» або по 20 % за поточний контроль, якщо студент виконує поставлені завдання.

Робота студента в аудиторії оцінюється за такими критеріями:

- самостійність виконання;
- логічність і послідовність викладання матеріалу;
- повнота розкриття теми;
- використання й аналіз додаткових літературних джерел.

Засоби діагностики навчальних досягнень студента - це унормовані та регламентовані методики, призначені для кількісного та якісного оцінювання ступеня сформованості знань, умінь та навичок, професійної компетентності осіб, які навчаються на освітньо-кваліфікаційний рівні «бакалавр», зі спеціальності 034 «Культурологія».

Метою застосування засобів діагностики є визначення рівня теоретичної та практичної підготовки студента до вирішення виробничих завдань в майбутній професійній діяльності; виявлення відповідності здобутих знань, набутих умінь і навичок вимогам стандартів

Засоби діагностики навчальних досягнень студента встановлюють вимоги, які забезпечують визначення рівня сформованості професійної компетентності як результатів навчання (знань, розуміння, умінь) в межах певного навчального курсу.

Рівень якості засвоєння навчального курсу визначається за системами оцінювання: Європейською кредитно-трансферною системою (ЄКТС) (за шкалою «А», «В», «С», «D», «E», «FX» «F»); національною (за шкалою «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»); системою Маріупольського державного університету (за 100-бальною шкалою); комплексною (поєднання ЄКТС, національної системи та /або системи оцінювання Маріупольського державного університету).

Оцінювання успішності студента при засвоєнні змістовних модулів навчальної дисципліни здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового контролю знань.

Поточний контроль являє собою оцінку роботи на семінарських заняттях і виконанням письмових самостійних завдань та індивідуальних навчально-дослідних завдань.

Підсумковий контроль знань студента здійснюється під час виконання письмового іспиту, де оцінюванню підлягають теоретичні знання та практичні вміння набуті студентом під час опанування всього курсу.

Академічні успіхи студента визначаються за допомогою 100-бальної системи оцінювання з обов'язковим переведенням оцінок відповідно до національної шкали та шкали ECTS.

I. Практична робота: семінарські заняття і виконання обов'язкових письмових завдань: самостійної роботи студента (СРС) та індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ).

II. Підсумковий контроль: іспит

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Семінарські	СРС	ІНДЗ	Всього	Екзамен	Підсумк. бал
30	10	10	50	50	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Опорні конспекти лекцій, комплекс методичного забезпечення дисципліни.

Програма навчальної дисципліни «Історія української культури» побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах системи Міністерства освіти і науки України.

15. Рекомендовані джерела інформації

Література

Базова

1. Абрамович С.Д. Світова та українська культура: Навчальний посібник / С.Д.Абрамович, М.Ю.Чікарькова. – Львів: Світ, 2004. – 344с.
2. Європейська та українська культура в нарисах: Навчальний посібник /За ред. І.З.Цехмістро, В.І.Штанько, В.С.Старовойт, В.М.Леонтьєвої – К.: Цент навчальної літератури, 2003. – 320с.
3. Козира Є.В. Українська та зарубіжна культура / Є.В.Козира. – К.: Здоров'я, 2001. – 248с.
4. Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура: Курс лекцій / М.В.Кордон . – К.: ЦУЛ, 2002.-508с.

5. Культурологія: українська та зарубіжна культура: Навчальний посібник / За ред. М.М.Заковича, К.: Знання, 2004. – 567с.
6. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навчальний посібник / За ред. А.Яртіся та В.Мельника. – Львів: Світ, 2005. – 568с.
7. Попович М. Нарис історії культури України / М.Попович. – К.: АртЕк, 1998. – 728с.
8. Українська та зарубіжна культура: Підручник / За ред. В.О.Лозового. – Харків: Одиссей, 2006. – 376с.
9. Українська та зарубіжна культура: Навчальний посібник / За ред. П.Дещинського. – Львів: Бескид Біт, 2005. – 304с
10. Шейко В.М. Історія української культури : навч. посібник / В.М.Шейко, Л.Г.Тишевська, наук. ред. В.М.Шейко. — К.: Кондор, 2006.-264 с.

Додаткова

1. Александрович В. Мистецтво Галицько-Волинської держави / В.Александрович – Львів, 1999.
2. Антонович Д. Триста років українського театру (1617-1917) / Д.Антонович. – Львів., 1997.
3. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис. Т. 1 / О.Воропай. — К.: Оберіг, 1991. — 456с.
4. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис. Т. 2 / О.Воропай. — К.: Оберіг, 1991. — 448с.
5. Горбаченко Т.Г. Вплив християнства на становлення писемної культури Русі-України: релігієзнавчо-філософський аспект / Т.Г.Горбаченко. — К.: Видавничий дім «Академія», 2001. — 272с.
6. Грицак Я. Пророк у своїй вітчизні. Франко та його спільнота (1856—1886) / Я.Грицак. — К.: Критика, 2006. — 632с.
7. Грушевський М. С. Історія України-Руси / М.С.Грушевський. — К., 1991-1996.
8. Грушевський С. Духовна Україна: Зб. Творів / М.С.Грушевський. — К., 1994.
9. Дворнік Ф. Слов'яни в європейській історії та цивілізації / Ф.Дворнік. – К., 2000
10. Залізник Л.Л. Від склавинів до української нації / Л.Л.Залізник. — К., 1997
11. Залізник Л.Л. Походження українців: між наукою та ідеологією / Л.Л.Залізник. — К., 2008.
12. Ісаєвич Я. Д. Братства та їх роль у розвитку української культури XVI—XVIII ст. / Я.Д.Ісаєвич. — К., 1996.
13. Климів В. Феномен Петра Могили (Біографія. Діяльність. Позиція) / В.Климів, А.Колодний, А.Жуковський та ін. — К.: Дніпро, 1996. — 270с.
14. Когут З. Коріння ідентичності. Студії з ранньомодерної та модерної історії України / З.Когут. — К.: Критика, 2004. — 352с. Антонович В. Раскопки в стране древлян / В.Антонович. — М., 1983.
15. Кримський С. Деякі універсалії української культури / С.Кримський // Українська культура. – 2003. – № 1. – С. 6.
16. Крисаченко В.С. Україна: природа і люди / В.С.Крисаченко, О.І.Мостяєв. — К.: НІСД, 2002. — 623с.
17. Куликов А. А. Космическая мифология древних славян / А.А.Куликов. – СПб: Лексикон, 2001. – 256с
18. Культурне відродження в Україні: історія і сучасність. — Львів, 1993.
19. Лесной С. Велесова Книга / С.Лесной. – М., 2002. – 167с.
20. Макаров А. М. Світло українського бароко / А.М.Макаров. — К., 1994.
21. Маринович М. Українська ідея і християнство, або Коли гарцюють кольорові коні Апокаліпсису / М.Маринович. — К.: Дух і Літера, 2003. — 544с.
22. Матковська О. Львівське братство: культура, традиції / О.Матковська. – Львів, 1997.
23. Михайлова Р.Д. Художня культура Галицько-Волинської Русі / Р.Д.Михайлова. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2007. – 496 с: іл.
24. Моця О. Київська Русь: від язичництва до християнства / О.Моця, В.Ричка. — К., 1996.

25. Недавня О.В. Греко-католицизм в контексті духовного самовизначення українців між християнським Сходом і Заходом / О.В.Недавня. — К., Гнозис, 2000. — 218 с.
26. Ніколаєва Т. Історія українського костюму / Т.Ніколаєва. — К.: Либідь, 1996. — 174 с.
27. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі / С.Павличко. — К., 1997.
28. Річинський П. Проблеми релігійної свідомості українців / П.Річинський. — Київ-Тернопіль: «Медакадемія», 2002. — 430 с.
29. Саган О.Н. Національні прояви православ'я: український аспект / О.Н.Саган. — К.: Світ знань, 2001. — 256с.
30. Семчишин М. Тисячоліття української культури / М.Семчишин. — К., 1993.
31. Трощинський В.П., Шевченко А.А. Українці в світі / В.П.Трощинський, А.А.Шевченко. — К.: Альтернативи, 1999. — 352с.
32. Ушкалов Л. Григорій Сковорода і антична культура / Л.Ушкалов. — Харків: ТОВ «Знання», 1997. — 180с.
33. Хижняк З. І. Києво-Могилянська академія / З.І.Хижняк. — К., 1991.
34. Чмихов М. О. Давня культура: Навч. Посіб / М.О.Чмихов. — К., 1994.
35. Шевченко А.К. Трансформація релігії и релігійного сознания в епоху постмодерна / А.К.Шевченко // XXI век: мир между прошлым и будущим. Культура как системообразующий фактор международной инациональной безопасности. — К., «Стилос», 2004. — С.186-272
36. Шевченко І. Україна між Сходом і Заходом. Нариси з історії культури до початку XVIII століття / І.Ф.Шевченко. — Львів, 2001. — 250с.
37. Шевчук В. Козацька держава / В.Шевчук. — К., 1996.
38. Юдкін І. Східно-західні взаємини української культури // Українознавство в розбудові держави. — Кн. 1 / І.Юдкін. — К., 1994.
39. Юрій М.Т. Етногенез та менталітет українського народу / М.Т.Юрій — К.: Таксон, 1997. — 237с.
40. Яковенко Н. Паралельний світ. Дослідження з історії уявлень та ідей в Україні XVI-XVII ст. / Н.Яковенко. — К.: Критика, 2002. — 416с.

Інформаційні ресурси

1. Ізборник. Офіційний сайт. Режим доступу: <http://litopys.org.ua>
2. Бібліотека Гумер – гуманітарні науки. Офіційний сайт. Режим доступу: <http://www/gumer.info/>

Додаток до Робочої програми навчальної дисципліни щодо внесення змін

Зміни обговорено та затверджено на засіданні кафедри

протокол № _____ від

« ____ » _____ 20_р.

Завідувач кафедри

_____ (_____)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Аркуш обліку змін

№ п/п	№ та зміст пункту, до якого внесено зміни	ПІБ викладача	Підпис викладача